

תפ"ח 35162/10/12 - מדינת ישראל נגד אחלאס אלערג'אן

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 35162-10-12 מדינת ישראל נ' אלערג'אן (עציר)

בפני	כב' השופט חני סלוטקי - אב"ד
	כב' השופט מרדכי לוי
	כב' השופט אריאל חזק
המאשימה	מדינת ישראל
	ע"י ב"כ עו"ד עופרה לוי
נגד	אחלאס אלערג'אן
הנאשמת	ע"י ב"כ עו"ד סיל

גזר דין

השופטים ח.סלוטקי וא.חזק:

1. הנאשמת הורשעה על פי הודאתה במיוחס לה בכתב האישום המתוקן. הודאת הנאשמת ניתנה במסגרת הסדר טיעון.

כתב האישום המתוקן מייחס לנאשמת שלוש עבירות **רצח** - עבירה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"); עבירה אחת של **ניסיון לרצח** - עבירה לפי סעיף 305(1) לחוק; עבירה של **פציעה בנסיבות ממחירות** - עבירה לפי סעיף 334 + סעיף 335(א)(1) לחוק + (ב)(2) לחוק.

2. על פי הסדר הטיעון, הסכימו הצדדים כי הנאשמת תודה במיוחס לה בכתב האישום המתוקן ותורשע במיוחס לה.

לעניין העונש, הסכימו הצדדים כי בעניינה של הנאשמת מתקיימות הנסיבות המנויות בסעיף 300(א)(2) לחוק המאפשרות לבית המשפט לגזור על הנאשמת עונש שאינו מאסר עולם.

כן הוסכם כי המאשימה תטען לעונש ראוי של 18 שנות מאסר בפועל מיום המעצר וכן מאסר על תנאי, על פי שיקול דעת בית בית המשפט. ההגנה חופשית בטיעוניה לעונש.

בין היתר, הוסכם גם כי הצדדים יהיו רשאים להסתמך בטיעוניהם לעונש על ראיות שהוגשו לבית המשפט במהלך שמיעת הראיות בתיק זה במהלך בירור האשמה.

3. עובדות כתב האישום המתוקן בהן הודתה והורשעה הנאשמת הן כדלקמן:

הנאשמת היא אימם של הקטינים עבד אלמוהיימן יליד 2005, מרים ילידת 2007, שאמס ילידת 2010 ודלאל יליד

2012.

במועדים הרלוונטיים לכתב האישום התגוררה הנאשמת, יחד עם בעלה וילדיהם בעיר רהט.

בלילה שבין 18.9.12 ל- 19.9.12 הנאשמת דמינה קול שגרם לה לחשוב שהיא חייבת לרצוח את ילדיה על מנת להצילם מגורל אכזר של אונס והתעללות קשה, ועקב כך החליטה הנאשמת לרצוח את ארבעת ילדיה. המעשים שיפורטו להלן בוצעו על ידי הנאשמת תוך כדי קבלת הוראות מהקול הדמיוני אותו שמעה.

ביום 19.9.12, בשעות הבוקר יצא בעלה של הנאשמת מביתו לעבודתו והנאשמת ביקשה מגיסתה- בדר, שתודיע לרכב ההסעות שמסיע את בתה שאמס למשפחתון כי היא לא תגיע היום. הנאשמת נשארה לבד בביתה עם ארבעת ילדיה שישנו במיטותיהם.

בשלב כלשהו, ניגשה הנאשמת למטבח והוציאה מהמגירה סכין בעל להב מרובע גדול המשמש לשחיטת כבשים (להלן: **הגרזן**). הנאשמת לקחה מרצפת והניחה אותה ליד המזרן שעליו ישנה בתה מרים בסלון.

הנאשמת ניגשה למיטה בה ישן עבד כשהוא שוכב על בטנו, הנאשמת הרימה מעט את ראשו ונישקה אותו. עבד התעורר ושאל את הנאשמת מה היא רוצה. הנאשמת אחזה בידה בגרזן והכתה עם הגרזן בצווארו של עבד. עבד החל לצעוק והתחנן על חייו והנאשמת כיסתה את פניו בכרית על מנת להשתיקו.

עבד קם ואמר לנאשמת שהוא יתקלח וילך לבית הספר והנאשמת אמרה לו שהיא לא רוצה שילך לבית הספר, אלא לגן עדן ושהיא לא רוצה שישאר "בעולם המלוכלך הזה". הנאשמת המשיכה להכות פעם אחר פעם עם הגרזן בצווארו ובגופו של עבד, בכוונה לגרום למותו, תוך שעבד צועק, עד שנפל ארצה כשהוא מדמם דם רב ולאחר זמן מה מת.

הנאשמת השאירה את עבד מת בחדרו, הלכה לסלון כשהיא אוחזת את הגרזן בידה, התיישבה על כיסא ונותרה לשבת זמן מה. לאחר מכן קמה וניגשה לביתה מרים שישנה בסלון, העירה אותה משנתה והורתה לה לשים את ראשה על שקית ניילון שהביאה. מרים ביקשה מהנאשמת לתת לה אוכל והניחה את ראשה על השקית. הנאשמת הכתה עם הגרזן בצווארה של מרים פעם אחר פעם, בכוונה לגרום למותה, עד שראתה שמרים מתה ושמה עליה שמיכה.

הנאשמת חזרה לחדרו של עבד, בדקה וראתה שהוא מת. ניגשה למטבח, הניחה את הגרזן ונכנסה לחדר המקלחת, התרחצה, החליפה את בגדיה, יצאה מהבית והסתובבה בקרבת מקום.

הנאשמת שבה אל הבית וניגשה אל שאמס שישנה במיטתה, כשהיא אוחזת בגרזן והכתה את שאמס עם הגרזן בצווארה, מכה אחת, בכוונה לגרום למותה.

שאמס התעוררה והחלה לצעוק כשהיא מסתכלת בפניה של הנאשמת, הנאשמת הפסיקה להכותה והורתה לה להישאר לשכב במיטה.

הנאשמת לקחה שמיכה, קרעה אותה לשתיים כשהיא מתכננת לחנוק למוות את התינוקת דלאל באמצעות פיסה אחת ולתלות עצמה באמצעות פיסת הבד השנייה.

הנאשמת ניגשה והרימה את שאמס הפצועה בזרועותיה, לקחה אותה עימה לסלון וישבה כשהיא אוחזת בה בזרועותיה.

בשלב כלשהו התינוקת דלאל התעוררה משנתה. הנאשמת הניחה את שאמס, ניגשה אל דלאל, לקחה אותה וישבה להניק אותה. בשלב כלשהו, שאמס שכל העת דיממה, התעלפה או נרדמה.

הנאשמת, שאחזה בדלאל, הורידה את המטפחת שעטפה את ראשה, כרכה אותה וסובבה אותה סביב צווארה של דלאל וחנקה אותה בחוזקה, בכוונה לגרום למותה. לאחר מכן זרקה הנאשמת את דלאל הצידה כשדלאל צועקת ובוכה, והנאשמת יצאה מהבית.

הנאשמת ניגשה לבית סבה הנמצא בסמוך לביתה, נכנסה לחדר האמבטיה וניסתה לתלות את עצמה באמצעות השמיכה הקרועה, על מנת לשים קץ לחייה, אולם לא הצליחה בכך.

אחר כך שבה הנאשמת לביתה, בדקה וראתה כי עבד, מרים ודלאל מתים. הנאשמת ניסתה שוב לשים קץ לחייה, על ידי כך שחתכה את צווארה ואת שורשי כפות ידיה באמצעות שבר כוס זכוכית. כתוצאה מכך נוצרו פצעי חתך שטחיים ושריטות בצווארה ובידיה של הנאשמת.

בהמשך, בסביבות השעה 13:00, הלכה הנאשמת לבית הסמוך וביקשה מגיסה אקרים שייתן לה את מכשיר הטלפון על מנת להתקשר, לדבריה למרפאה, כדי לבדוק מה עם בנה.

אקרים נתן לנאשמת את הטלפון והבחין כי על ידיה יש דם. לאחר מספר דקות החזירה הנאשמת את הטלפון ושבה לכיוון ביתה. אקרים הבחין כי יש דם על מכשיר הטלפון.

בשלב זה התיישבה הנאשמת מחוץ לביתה כשהיא אוחזת בשאמס הפצועה. בינתיים התקשר אקרים לאחותו- בדר, וביקש ממנה לגשת לבית הנאשמת ולבדוק את מצבה. בדר נכנסה לבית הנאשמת, ראתה את המתרחש והחלה לצעוק לעזרה. בעקבות כך הגיעו למקום בני משפחה נוספים שהזעיקו את המשטרה ואת מד"א. בתוך הבית התגלו גופותיהם של עבד, מרים ודלאל.

אלארג'אן מחמוד- בעלה של הנאשמת העיד מטעם ההגנה לעניין העונש ואמר כי יש לו אישה טובה, חמודה ויפה וכי הוא רוצה שהיא תהיה בחוץ והם ימשיכו את חייהם, יגדלו את בתם ויהיו חזקים.

5. טיעוני המאשימה לעונש

המאשימה לא הגישה ראיות לעונש, פרט לאלה שהוגשו במהלך ניהול התיק, כפי שהוסכם בהסדר הטיעון. ב"כ המאשימה הטעימה כי לנאשמת אין עבר פלילי.

ב"כ המאשימה טענה כי 3 ילדים קטנים מאוד נרצחו באופן אכזרי וילדה רביעית נצלה בנס, לאחר שגם אותה ניסתה הנאשמת לרצוח באכזריות.

"הפוגע" בילדים במקרה זה, זו אמם. אביהם, שאהב אותם מאוד וכאב מאוד את מותם, בחר לתמוך בנאשמת ובבת שנותרה בחיים. בחירה קשה עמדה בפני האב.

הנאשמת ואביהם של הילדים כואבים את מותם של הילדים ואולם, מי שטוען בפני בית המשפט בעניין הרצח, לעניין

העונש ולהחמרה, זו רק המדינה.

ב"כ המאשימה המשיכה וטענה כי אילו אדם זר היה מבצע את העבירות בהן הורשעה הנאשמת, ואפילו באותו מצב נפשי, הנאשמת הייתה הראשונה לדרוש להחמיר בעונשו של אותו אדם.

המאשימה עתרה להטיל על הנאשמת עונש של 18 שנות מאסר בפועל מיום מעצרה.

בנסיבותיו המיוחדות של תיק זה, המאשימה לא ביקשה פיצויים, לאור בקשתו המפורשת של אביהם של הילדים, שהסביר גם לבית המשפט כי הטלת פיצוי על הנאשמת משמעו, שהוא ישלם פיצוי לעצמו.

הנאשמת הורשעה במסגרת הסדר טיעון ולאחר שמיעת מרבית הראיות, ברצח בכוונה תחילה של 3 ילדיה הקטנים: מוהיין בן 7.5, מרים בת 5.5 ודלאל התינוקת שהייתה בת 45 יום בלבד.

כמו כן הורשעה הנאשמת בניסיון לרצוח את ביתה שאמס בת שנתיים ורבע ובפציעתה בנסיבות מחמירות.

במהלך המשפט, המחלוקת המרכזית בין הצדדים נסבה סביב השאלה האם הנאשמת אחראית למעשיה.

המאשימה טענה כי הנאשמת הייתה אחראית למעשיה, על אף העובדה ששמעה קולות פוקדניים במהלך מעשי הרצח. מנגד, טענה ההגנה, כי הנאשמת חולת נפש ויש לפטור אותה מאחריות פלילית.

הנאשמת הודתה באחריותה למעשי הרצח וניסיון הרצח, במסגרת הסדר טיעון, רק לאחר שנשמעו עדויות הפסיכיאטרים משני הצדדים וכל החומר הרפואי הרלוונטי הוגש לבית המשפט.

בסעיף 3 לכתב האישום המתוקן הוסף המניע לרצח - שמיעת הקולות הדמיוניים הפוקדניים.

ב"כ המאשימה התייחסה להסדר הטיעון והטעימה כי במסגרת הסדר הטיעון הוסכם כי בנאשמת מתקיימות הנסיבות המנויות בסעיף 300א(2) לחוק, המאפשרות לבית המשפט לגזור על הנאשמת עונש שאינו מאסר עולם. כן הוסכם כי המאשימה תעתור לעונש של 18 שנות מאסר בפועל ואילו ההגנה חופשית בטיעוניה.

לטענתה, במצב רגיל, המאשימה טוענת למאסרי עולם או לעונשים המתקרבים לכך, גם כאשר מדובר בסעיף 300 א. בוודאי כאשר מדובר במספר מעשי רצח.

לטענתה, בענייננו מתבקש בית המשפט לקבוע עמדה עונשית הלוקחת בחשבון את אותו ליקוי נפשי שגרם לנאשמת לעשות את המעשה.

המאשימה ביקשה בית המשפט שלא להקל עם הנאשמת מעבר לכך ופירטה בקשתה באכזריות מעשיי הרצח, מעשים שתוכננו מראש, הכנת כלי משחית - גרזן ומרצפת כדי לוודא שהילדים ימותו. מעשי הרצח שביצעה הנאשמת נמשכו כ- 4 שעות, לא היה מדובר באירוע אימפולסיבי שנמשך כ- 10 דקות. הילדים התחננו על החיים שלהם, הילדים סבלו והדברים עולים מכתב האישום.

ב"כ המאשימה טענה כי מהודעות הנאשמת במשטרה וכן מעדותה בבית המשפט עולה כי הנאשמת הייתה מודעת כל הזמן למעשים שלה ולפסול במעשיה.

המאשימה הוסיפה כי הסיבה שהוסכם על תחולתו של סעיף 300א לחוק, הינה מידת היכולת של הנאשמת לשלוט במעשים.

לטענת המאשימה, מהודעות הנאשמת במשטרה עולה בבירור כי הנאשמת ווידאה את הריגת ילדיה. כמו כן, כי תוך כדי המעשים ניסתה הנאשמת לבצע שני ניסיונות אובדניים כושלים ושטחיים ביחס למה שעשתה לילדים שלה, אותם הכתה בגרזן ואת עצמה חתכה בכוס.

ב"כ המאשימה טענה כי ממכלול חוות הדעת והעדויות עולה שהנאשמת פעלה כשהיא שומעת קול דמיוני, מאיים שפקד עליה לרצוח את הילדים. כן הוסיפה, כי אין מחלוקת כי הנאשמת אהבה את ילדיה.

לטענתה, מדובר בהפרעה נפשית חמורה שהגבילה את יכולתה במידה ניכרת, אך לא עד כדי חוסר יכולת של ממש להימנע מעשיית המעשים. זאת הסיבה להסכמה בעניין תחולת סעיף 300א לחוק.

על פי הפסיקה, תנאי לתחולת הסעיף הנ"ל, הינו שהנאשם מצוי כפסע ממצב שבו אין אחריות פלילית מחמת מחלת נפש. למרות המצב הנפשי שהוא מאוד קרוב לפטור מאחריות פלילית, עדיין, גם בהתקיימו סעיף 300א מאפשר גזירת עונש מאסר עולם.

לטענת ב"כ המאשימה, בענייננו נגדעו חייהם של 3 ילדים קטנים מאוד ועקרון ההלימה מחייב החמרה בענישה.

המאשימה הפנתה לפסיקה:

ע"פ 9804/022 "שר" פד"י נ"ח 4, 461- בית המשפט מפרט את השיקולים שהביאו לקביעת ההלכה כי יש לקבוע עונש מאסר עולם נפרד לגבי כל קורבן רצח, גם אם 3 מעשי הרצח בוצעו בבת אחת. נאמר שם כי "קדושת חייו של כל אחד מהקורבנות בנפרד כאדם חייבים למצוא ביטוי מפורש ונפרד, הן לעניין מספר העונשים שיש לגזור על הנאשם והן לעניין הצטברותם". בענייננו לא מדובר במאסרי עולם, אולם העקרונות שנקבעו שם, עדיין חלים.

המאשימה הפנתה לפסקי דין, בהם הטיל בית המשפט עונשים כבדים במסגרת סעיף 300א, בהסכמה:

תפ"ח (מרכז) 50291-04-13 - בהסכמה במסגרת הסדר, הוטלו על נאשם שרצח את אשתו 30 שנות מאסר.

תפ"ח (חיפה) 30215-06-13 - הוטלו 23 שנות מאסר בגין רצח.

תפ"ח 25530-09-10 (ב"ש) - הוטלו בהסכמה 25 שנות מאסר.

המאשימה הפנתה לע"פ 8287/05 בחטזדה, שם נדחתה טענת 300א ונקבע כי הסעיף הנ"ל חל על אלו "שמצבם הנפשי מוציאם לכאורה מקהל השפויים בדעתם, אך אינו מכניסם לקהל הבלתי שפויים". לטענת המאשימה זהו בדיוק המצב בענייננו.

הנאשמת לא אובחנה כחולה במחלת נפש מוכרת באף אחת מחוות הדעת שהוגשו לבית המשפט, לרבות בחוות הדעת של ההגנה. הפסיכיאטר מטעם ההגנה טען כי הנאשמת הייתה במצב פסיכוטי.

כל המומחים שבדקו אותה, החל ממספר שעות לאחר ביצוע הרצח ועד לחוות הדעת של ההגנה וכך גם בשב"ס, היו

אחידים בדעתם שהנאשמת איננה זקוקה לאשפוז פסיכיאטרי. כל חולה נפש בישראל, המוכר כחולה, יש למחלתו שם ספציפי. לנאשמת אין מחלת נפש. מעצרה של הנאשמת התבצע כולו במסגרת השב"ס ולא במב"ן.

מנגד, מסוכנותה של הנאשמת היא קיצונית. המעשים שביצעה מעידים על כך. לכן, בשיקול הנסיבות הללו, המדינה עתרה לעונש של 18 שנות מאסר בפועל וטענה כי מדובר בעונש נמוך מעונשים עליהם הסכימה בתיקים אחרים בעבר, שגם עליהם חל סעיף 300א.

המדינה ביקשה שלא לגזור על הנאשמת עונש נמוך מידי, שיש בו גם כדי לסכן את הציבור וגם לא להוות מענה עונשי הולם למי שהורשעה בדין במעשים כה נוראיים.

6. טיעוני ההגנה לעונש

בפתח דבריה, ביקשה ב"כ הנאשמת שלא למצות את הדין עם הנאשמת ואף להקל עימה כמה שיותר. הסנגורית הסבירה בקשתה בכך שמדובר במקרה קשה, לא רק מבחינת המעשים שבוצעו, אלא בשל כל התהליך ובדיקת מצבה הנפשי של הנאשמת. לטענת ההגנה, בסוף האבחון הגענו לכדי מצב שבו גם מומחיות התביעה אמרו כי מאחר והנאשמת לא נמצאה מתאימה בעיניהם לקטגוריה שהן מכירות, הן קבעו שיש לה אחריות פלילית. אולם בסוף המשפט, אף אחד לא יכול ולא מתיימר לומר - עד כמה יש לנאשמת אחריות.

הסנגורית הפנתה לעדות ד"ר בר (עמ' 94, שורה 9 לפרוטוקול), וטענה כי גם מהפן האישי וגם מהפן המקצועי היה קשה להידרש לבחינת מצבה של הנאשמת. גם היום, לאחר שבית המשפט שמע את כל העדים המקצועיים של התביעה ושל ההגנה, בית המשפט לא יכול לדעת עד כמה הנאשמת הייתה יכולה להתנגד לאותו קול מצווה.

ב"כ הנאשמת הוסיפה, כי לא בטוח כי קיימת התאמה מלאה בין עולם הפסיכיאטריה לעולם המשפט.

ההגנה ביקשה מבית המשפט לגזור את עונשה של הנאשמת על פי מידת האחריות שלה, שהיא מזערית.

ככל שהמעשים קשים וחמורים, אם הנאשמת כמעט ולא יכלה להתנגד לקול המצווה ולשלוט במעשיה, כיצד ניתן להענישה?

במקרה שבו מדובר באדם שהוא נרקומן שאינו רוצה להיגמל ובשל מצבו הוא מבצע פשעים, מצבו לא יכול לשמש לו הגנה. בענייננו, הנאשמת ביקשה וקיבלה עזרה, אולם לא עזרה שיכלה למנוע את המעשים. הנאשמת מבחינתה סיפרה לכל הסובבים אותה שהיא במצוקה, לקחו אותה אל השייח' והיא שיתפה פעולה.

לטענת ההגנה, הנאשמת היא קורבן ולא רק של מצבה הנפשי אלא גם של החברה בה היא חיה.

מסיבות אלו, הנאשמת לא יכלה לקבל את הטיפול המתאים.

ההגנה הפנתה לסעיף 3 בכתה האישום המתוקן בעניין הקולות שפקדו עליה לבצע את המעשים וטענה בעניינו כי לא מדובר במצב בו התביעה באה לקראת ההגנה, אלא אלה הם הדברים שעלו מחומר הראיות. הנאשמת סיפרה כי אותו "שד" גרם לה לבצע את המעשה.

ההגנה הפנתה את בית המשפט להביט על הנאשמת וטענה כי הנאשמת עלתה במשקל, וכי קודם לכן היא הייתה שברירית ורזה. הנאשמת מתארת כוח שאינו מגופה, היא חשה שלא הגוף שלה ביצע את המעשים, אלא כוח של 70 גברים.

הסנגורית מסכימה כי כל אדם בר דעת יאמר כי נרצחו 3 ילדים וילדה רביעית נותרה בחיים, כיצד לא נעניש על כך. אולם הוסיפה, כי יש להבין כי בראשה של הנאשמת, כאמור בסעיף 3 לכתב האישום המתוקן, הנאשמת חשבה שהיא חייבת לרצוח אותם על מנת להצילם מהתעללות קשה ואונס.

הסנגורית הפנתה להודעותיה של הנאשמת במשטרה, שם אמרה כי השד אמר לה כי יעשה את הילד שלה "הומו".

ב"כ הנאשמת ביקשה מבית המשפט לגזור את עונשה של הנאשמת מתוך ראייה המקלה עם הנאשמת וטענה כי ככל שהמעשים חמורים יותר, כך יש להקל יותר עם הנאשמת, שכן הדבר מלמד על כך שנעשו ללא שליטתה.

מדובר בנאשמת שהיא אם מסורה, לא היה לה דבר נגד ילדיה והיא האחרונה שתחפוץ שיאונה להם רע. ככל שהמעשים חמורים כך פחות סביר שאמא תרצה שזה יקרה לילדיה.

ההגנה הפנתה לעמוד 74 לפרוטוקול, שורה 6, לדברי ד"ר בר בעניין היותה של הנאשמת אימא טובה.

אין מדובר במקרה בו ישנו סכסוך או מריבה בין בני זוג ואחד נוקם בשני, אלא מדובר באימא שלאורך השנים טיפלה במסירות בילדיה.

לטענת ההגנה, מידת האחריות בתיק זה הינה גבולית, ולטענת ההגנה התביעה לא סתרה זאת ועל כן על העונש להינתן בהתאם.

ההגנה הפנתה לדברי פרופ' לוי וכן לדברי מומחית התביעה ד"ר קרת בעמוד 383, שורה 22 שאומרים שפסיכוזה זו מחלה.

ההגנה התייחסה לתורשה של מחלות נפש אצל הנאשמת והתייחסה לדברי ד"ר בר ממרכז בריאות הנפש בבאר יעקב שטענה כי אצל הנאשמת אין תורשה של מחלות נפש וחזרה מעמדתה הנחרצת כאשר נשאלה בעניין בדיקת המגזר הבדואי וספציפית בעניין משפחתה של הנאשמת והעובדה כי הדבר לא נבדק על ידם לעומק.

העובדה כי מדובר בנאשמת המגיעה מהמגזר הבדואי וכי אין תיעוד של מסמכים ואשפוזים, צריך לבוא לטובתה של הנאשמת.

אילולא הייתה מגיעה ממשפחה המחזיקה בעמדה המקשה על הנאשמת ללכת לבדיקות פסיכיאטריות, הייתה הנאשמת מגיעה לאבחון בו היו מגלים כיוון של תורשה.

ההגנה הפנתה לסעיף 300א(2) + סעיף 40ט(א)(7) לחוק. האחרון מתייחס לכך שבקביעת מתחם העונש ההולם, בית המשפט מתחשב בהתקיימותן של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה. ס"ק 7 מתייחס ליכולת הנאשם להימנע מהמעשה וכן למידת השליטה שלו על מעשהו.

לטענת ההגנה, במקרה זה איננו יודעים עד כמה יכולה הייתה הנאשמת לשלוט במעשיה. ההגנה הסכימה כי הנאשמת יכולה לשלוט במעשייה אולם, איננו יודעים עד כמה יכולה הייתה הנאשמת לשלוט.

ההגנה הפנתה לעמוד 122 לפרוטוקול, שורה 12, דברי ד"ר קופצ'ק "לא חושבים שהייתה לה שליטה מלאה". כן הפנתה לעמוד 123 שורות 6-7, עמוד 163 שורה 4; עמוד 166 שורות 8-10 לטענת ההגנה זו הפסקה החשובה ביותר לענייננו.

ההגנה סבורה כי בית המשפט אינו יכול לאמוד את מידת השליטה. לפי מומחית התביעה יכולת השליטה של הנאשמת הייתה ברמה של 0.01% והיא איננה יכולה לשלול זאת.

דין והכרעה

סעיפים 40ב, 40ג, ו-40ט. הם הסעיפים העיקריים העוסקים בקביעת מתחם העונש ההולם.

בסעיף 40ב. לחוק קבע המחוקק את "העיקרון המנחה" בענישה שהינו "...קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו".

סעיף 40ג. לחוק מורה לבית המשפט לקבוע "מתחם עונש הולם" למעשה העבירה בהתאם "לעיקרון המנחה", ולשם כך עליו להתחשב "...בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, כאמור בסעיף 40ט".

בענייננו, הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירות הוא קדושת חיי האדם ומידת הפגיעה בו היא רבה וקשה, שלושה ילדים קיפחו את חייהם וילדה נוספת ניצלה בנס.

בבואנו לבחון את ה"נסיבות הקשורות בביצוע העבירה", שהעיקריות בהן מפורטות בסעיף 40ט. לחוק, (בית המשפט מוסמך לפי סעיף 40יב. לחוק לשקול גם נסיבות נוספות לצורך קביעת "מתחם העונש ההולם" וגם לצורך קביעת "העונש המתאים" בתוך המתחם). יש להתחשב בעיקר בסעיפים 40ט.א(7) ו-9 לחוק העוסקים ב"יכולתו של הנאשם להימנע מהמעשה ומידת השליטה שלו על מעשהו..." ו"הקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה' 1" לחוק.

אשר ליכולת הנאשמת להימנע מהמעשים ומידת השליטה שלה על מעשיה העידה ד"ר פאינה בר- פסיכיאטרית מומחית, מנהלת מחלקה בבית החולים באר יעקב, בו הייתה הנאשמת מאושפזת:

"ת. אנחנו לא חושבים שהייתה לה יכולת שליטה מלאה. אנחנו באמת חושבים שהייתה שם השליטה שלה הייתה מוגבלת עקב המצב..." (עמ' 122 ש' 12-13 לפרוטוקול).

"... אני חושבת שלאף אחד מאיתנו יש יכולת להגיד בוודאות אם זה היה בצורה כזאת או אחרת 80% 90% זה לא משנה"

ולבסוף, עמ' 166 שורות 8-10:

"ש. ואם אני אגיד לך שהלא ממש הזה זה אפס נקודה אפס אחוז מתוך כל היכולת שלה. את יכולה לאשר או לשלול את זה?"

ת. אני לא יכולה לאשר ולשלול. ואני לא מכירה מישהו שיודע למדוד את זה".

היינו שד"ר בר לא יכלה לשלול את טענת באת כוח הנאשמת שמידת השליטה של הנאשמת על מעשיה הייתה אפסית.

אשר לקרבה לסייג לאחריות פלילית כאמור בסימן ב' לפרק ה' 1 לחוק, היינו לסייג של אי שפיות הדעת, הרי שגם המאשימה בטיעוניה הסכימה שהנאשמת הייתה רחוקה כפסע ממצב שבו אין אחריות פלילית מחמת מחלת נפש וכי מצבה הנפשי היה קרוב מאוד מאוד לפטור מאחריות פלילית.

נסיבות העניין שבפנינו חריגות עד מאוד. אין חולקין כי הנאשמת אהבה את ילדיה, כי פעלה תוך שמיעת קולות פוקדניים ומאיימים שהורו לה לבצע את העבירות וכי למעשה כוונתה הייתה, במחשבתה המעוותת, להציל את ילדיה מגורל אכזר של אונס והתעללות קשה הצפויים להם

נסיבות העניין שבפנינו חריגות עד מאוד. הפסיקה אליה הופנינו בטיעוני הצדדים אינה בנסיבות הדומות לענייננו או מתקרבות לכך.

בפסיקה אחרת מזו אליה הופנינו על ידי הצדדים, בע"פ 75/04 פלונת נ' מדינת ישראל (28.6.04), נידונה המערערת ל- 10 שנות מאסר בפועל לאחר שהורשעה בעבירת הריגת תינוקה בן הארבעה וחצי חודשים על ידי השלכתו מקומה שלישית.

בפסק הדין הנ"ל נאמר בהקשר לעובדות לפיהן בתקופה שלפני ביצוע העבירה: **"בתקופה זו החלו להדרדר היחסים בין המערערת לבין בעלה אילן והמתח בין בני הזוג עלה. בשלב זה ביקש אילן להתגרש מהמערערת וכתוצאה מכך נלחצה המערערת, שחששה מנושא הגירושין, וככל הנראה גרם הדבר להחמרה במצבה הנפשי. מספר שבועות לפני הארוע גבר המתח בין בני הזוג והתנהגותה של המערערת לוותה בהתפרצויות ובדיבורים בוטים ואלימים. מאוחר יותר מסר אילן למשטרה כי המערערת איימה עליו שתגרום למאסרו ושהוא "לא יראה את הילדים חיים". מספר ימים לפני שהמערערת ביצעה את המעשה הנורא, פנה אילן למשטרה וביקש להגיש תלונה נגדה...."**

בהמשך הדרדר מצבה הנפשי של המערערת אך נדחתה טענתה כי היא פטורה מאחריות פלילית על יסוד הסייג לאחריות בשל אי שפיות. על העובדות באותו עניין נאמר על ידי בית המשפט העליון:

"על יסוד הממצאים העובדתיים בענין שלפנינו, ניתן לקבוע כי עניינה של המערערת שונה ממקרי ההמתה הנובעים ממשבר שלאחר לידה, כפי שביקשה הסנגורית לסווג את המקרה מלכתחילה, קטגוריה של מקרים שהמחוקק ראה להפחית מעונשם בקובעו את העבירה לפי סעיף 303(א) לחוק. עניינה של המערערת גם אינו נכלל בגדר אותם מקרים בהם ראה בית המשפט להקל בעונשם של הורים אשר המיתו את ילדיהם ממניעים "אלטרואיסטיים", כדי למנוע מילדם גורל אכזרי, ולגאול אותו מיסורים הצפויים לו על פי השקפת ההורה. במאמר מוסגר יצוין כי, לעתים, השקפת ההורה היא פרי הפרעה הטמונה בהורה עצמו אך מקרים מעין אלו מהווים קטגוריה נפרדת. עניינה של המערערת אינו נכלל באף אחד מהסוגים שבתי המשפט הקלו בעונש ביחס

אליהם - הקלה מופלגת". (ההדגשות אינן במקור ח.ס ו- א.ח.)

בשונה מאותו עניין, העניין שבפנינו נכלל גם נכלל בגדר אותם מקרים בהם "בתי המשפט הקלו בעונש ביחס אליהם - הקלה מופלגת".

עוד נעיר כי בשונה מאותו עניין בו הוחמר מצבה הנפשי של המערערת בשל רצונה של בעלה להתגרש ממנה והיא איימה עליו, קודם לביצוע העבירה כי "לא יראה את הילדים חיים", בענייננו בעלה של הנאשמת, כאמור לעיל, תומך בנאשמת, תמיכה ללא סייג וביקש מאיתנו להקל בעונשה ככל הניתן.

התרשמנו מאוד מאישיותו החיובית של בעלה של הנאשמת אשר על אף הטרגדיה הקשה שפקדה אותו, תומך בנאשמת, ככל הנראה, מתוך הבנה שהמעשה בוצע על הרקע המתואר לעיל.

בע"פ 7215/06 פלונית נ' מדינת ישראל (25.10.07) הקל בית המשפט העליון בעונשה של המערערת שנידונה על ידי בית המשפט המחוזי ל-18 שנות מאסר בפועל והעמידו על 15 שנות מאסר בפועל.

באותו עניין, הורשעה תחילה המערערת ברצח ובערעור שהוגש על הרשעתה מונתה וועדת פסיכיאטרים, ניתן פסק דין לפיו הוחל סעיף 300א(א) לחוק והתיק הוחזר לבית המשפט המחוזי לגזירת הדין.

באותו עניין דובר במערערת שחוותה מסכת חיים קשה תוך שניסתה לבנות חיים משלה אך לא עמדה בלחצים והרגה את פרי בטנה. הרקע הנפשי לביצוע העבירה על ידה היה חששה שייטלו ממנה את ילדה.

אין זה המקרה שבפנינו שבו כאמור מדובר בהמתת ילדי הנאשמת ממניעים **"אלטרואיסטים", כדי למנוע מילדם גורל אכזרי, ולגאול אותו מיסורים הצפויים לו על פי השקפת ההורה**".

בשים לב, לחומרת העבירות ותוצאותיהן מחד גיסא, ובשים לב, מאידך גיסא, למידת השליטה הכמעט אפסית שהייתה לנאשמת על מעשיה והיותה במצב נפשי של כפסע מאי אחריות פלילית בשל מחלת נפש ובהינתן נסיבות חריגות אלה הקשורות בביצוע העבירה, נראה כי מתחם העונש ההולם הינו בין 12 ל- 15 שנה.

אשר לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, הרי שהנאשמת נטלה אחריות על מעשיה למן ההתחלה ושיתפה פעולה עם רשויות אכיפת החוק (סעיפים 40 יא(4)(6)).

במסגרת נסיבות אלה, יש להביא בחשבון את נסיבות חייה הקשות של הנאשמת שהייתה להן השפעה על ביצוע מעשי העבירה כמפורט לעיל.....

טרם ביצוע העבירות הנאשמת סבלה ממצב נפשי קשה והיא פנתה לעזרה אך לא קיבלה את הטיפול הרפואי שהיא מקבלת עתה.

על כן בתוך מתחם העונש ההולם נראה כי העונש המתאים לנאשמת הוא עונש של 12 שנות מאסר בפועל.

עונש המאסר בפועל ימנה מיום המעצר - 19.9.12.

השופט מ' לוי

1. עיינתי בחוות דעתם של חברתי האב"ד, כב' השופטת ח' סלוטקי, ושל חברי כב' השופט א' חזק, ואינני תמים דעים עמם.

2. חברי להרכב פירטו בחוות דעתם, בין היתר, את עיקרי העובדות של כתב האישום המתוקן, את העבירות שבהן הורשעה הנאשמת, על פי הודאתה, במסגרת הסדר הטיעון בין הצדדים, את עיקרי הסדר הטיעון וכן את עיקרי הטיעונים של הצדדים.

מובן כי לא אחזור על הדברים ואתמקד אפוא במסקנות שאליהן הגעתי ובנימוקי המפורטים לכך.

3. מן המפורסמות כי קשה היא מלאכת הענישה. שבעתיים קשה היא מלאכה זו, כאשר מדובר במקרה טראגי של אם הרוצחת במו ידיה את ילידה בעקבות הפרעה נפשית קשה, כמו במקרה דנן [על קושי זה, ראו למשל והשוו: ע"פ 75/04 **פלונית נ' מדינת ישראל**, בפסקה 4 לחוות דעתה של כב' השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש (28.6.2004); ע"פ 7215/06 **פלונית נ' מדינת ישראל**, בפסקה ו' לפסק-דינו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (25.10.2007); ע"פ 373/10 **בוריסוב נ' מדינת ישראל**, בחוות דעתו של כב' השופט י' דנציגר (3.4.2011) (להלן: "**עניין בוריסוב**")].

4. למרבה הצער, מתברר כי המקרים של המתת ילדים על ידי הוריהם אינם כה נדירים, כפי שניתן היה אולי לסבור וכפי שהיינו רוצים לחשוב. עמדה על כך כב' השופטת ביניש בע"פ 75/04 הנ"ל בעניין **פלונית**, בפסקה 5 לחוות דעתה. למעשה, מדובר בתופעה, לא-שולית, המכונה בשמה הלועזי Filicide. כך, למשל, מצביע מחקר שנערך במשרד המשפטים האמריקאי כי שיעור מקרי הרצח במשפחה הוא כ-16% מכלל מעשי הרצח ולמעלה מ-20% מתוך מעשי רצח אלו היו של ילדים בידי הוריהם או סביהם. לצערנו, התופעה אינה פוסחת אף על ישראל, כפי שניתן ללמוד גם מהדוגמאות הלא-מעטות שתובאנה להלן מתוך הפסיקה [בנוסף לפסיקה דלעיל ודלהלן, ראו לאחרונה גם: תפ"ח (י-ם) 26449-10-13 **מדינת ישראל נ' בריל** (19.4.2015)].

בפועל, בחלק מהמחקרים הוצע לחלק את המקרים של רצח ילדים בידי הוריהם לחמש קטגוריות שונות: **א.** הקטגוריה האלטרואיסטית, הכוללת רצח הקשור בהתאבדות ובכוונה להקל על סבלו של הילד; **ב.** מקרים שבהם מעשי הרצח בוצעו על רקע של פסיכוזה חריפה, בהשפעתן של הזיות שמיעה פוקדות או כחלק ממערכת פרנואידית דלוזיונאלית; **ג.** רצח ילדים שאינם רצויים; **ד.** רצח ילדים שמקורו בתאונה; **ה.** רצח ילדים הקשור לנקמה כלפי בן/בת הזוג [ראו המחקרים והספרות הזרה הנזכרים בפסקה 5 לחוות דעתה של כב' השופטת ביניש, שם; וכן ראו: יעקב מרגולין ואליעזר ויצטום "רצח ילדים בידי הוריהם (Filicide)" **פסיכיאטריה MEDICINE** (גיליון 16, אוק'-נוב' 2010), 25-18].

כפי שציננה כב' השופטת ביניש בע"פ 75/04 הנ"ל בעניין **פלונית** (שם), כל אחת מהקטגוריות דלעיל מורכבת ממאפיינים שונים וראויה להתייחסות שונה בהיבט העונשי, אם כי **במרבית המקרים** ניתן למצוא **עירוב של מאפיינים** מסוגים שונים, ובסופו של הליך, שיקולי **הענישה** נשקלים **באופן אינדיבידואלי**, על רקע הנסיבות המיוחדות של כל מקרה לגופו [על עקרון **האינדיבידואליות** של הענישה, ראו גם והשוו: ע"פ 5106/99 **אבו ניג'מה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(1) 350, בפסקאות 7-8 (2000); רע"פ 3674/04 **אבו סאלם נ' מדינת ישראל**, בפסקה 7 (12.2.2006); ע"פ 3141/08 **מדינת ישראל נ' דבארי**, בייחוד בחוות דעתו של כב' עמוד 11

השופט ס' ג'ובראן (27.8.2008); רע"פ 3173/09 פראגין נ' מדינת ישראל (5.5.2009).

ואכן, במקרה דנן מדובר בשילוב של מניע אלטרואיסטי ושל הזיות שמיעה פוקדות, בעקבות הפרעה נפשית חמורה, כפי שיוטעם להלן.

5. מבחינה משפטית, ניתן לחלק את המקרים של הרשעת הורים בהמתת ילדיהם לארבע קבוצות שונות: א. מקרים שבהם הנאשמים הורשעו ברצח, לפי סעיף 300 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק" או "חוק העונשין"), ללא תחולת סעיף 300א לחוק בעניין ענישה מופחתת (ראו למשל לאחרונה: תפ"ח (מרכז) 9816-12-10 מדינת ישראל נ' אלוני (17.9.2014)); ב. מקרים של הרשעה ברצח (לפי סעיף 300 לחוק) תוך תחולת סעיף 300א לחוק; ככל הידוע, מדובר במקרים בודדים, ובקטגוריה זו אתמקד; ג. מקרים שבהם ההרשעה היתה בעבירה של הריגה, לפי סעיף 298 לחוק, כשבחלק מאותם מקרים האישום המקורי היה בגין עבירת רצח, אשר הומרה בסופו של דבר בהריגה; ד. מקרים של הרשעת אם בעבירה של המתת תינוק - ולד שלא מלאו לו שנים-עשר חודשים, כשהאם במצב של ערעור שיקול הדעת, בטרם החלימה מתוצאות הלידה או משום תוצאות ההנקה לאחר הלידה - לפי סעיף 303 לחוק - מקרים שאינם רלוונטיים לענייננו.

6. המקרה דנן נופל לגדר הקטגוריה השנייה דלעיל, של הרשעה ברצח תוך תחולת סעיף 300א לחוק, ובה כאמור אתמקד. עם זאת, אתייחס להלן, לצורך השוואה, גם לעונשים שנגזרו בחלק מהמקרים שבהם הורשעו נאשמים בהריגת ילדיהם (ולא ברצח) על רקע מצוקה נפשית קשה.

7. סעיף 300א הוסף במסגרת תיקון מס' 44 לחוק העונשין, התשנ"ה-1995, מיום 7.8.1995. מטרת התיקון היתה להרחיב את שיקול הדעת של בית המשפט במקרי גבול, על מנת לעשות צדק עם הנאשמים באותם מקרים מיוחדים המצדיקים בנסיבותיהם סטייה מעונש של מאסר עולם חובה בגין רצח. יצוין כי הצעת החוק המקורית (הצעת חוק העונשין (תיקון מס' 41) (אחריות מופחתת), התשנ"ה-1995) התייחסה לאחריות מופחתת, ואילו התיקון שהתקבל מתייחס לענישה מופחתת [והשוו להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 119) (עבירות המתה), התשע"ד-2014 - המתבססת על דו"ח הצוות לבחינת יסודות עבירות ההמתה, בראשות פרופ' מרדכי קרמיצר, משנת תשע"א-2011].

על-פי סעיף 300א לחוק, גם כאשר העבירה של רצח בוצעה באחד מהמקרים המנויים בסעיף האמור, לבית המשפט מוקנה שיקול דעת אם להטיל עונש קל ממאסר עולם ["על אף האמור בסעיף 300, ניתן להטיל עונש קל מהקבוע בו, אם נעברה העבירה באחד מאלה:..." (ההדגשה הוספה ואינה במקור)]. מדובר אפוא במעין "סעד מן הצדק", המסור כאמור לשיקול דעת בית המשפט, וזאת הן ביחס לשאלת עצם ההפחתה בענישה והן ביחס למידת ההפחתה, הכול בהתאם לנסיבות המקרה ולתחושת הצדק ([ראו למשל והשוו: ע"פ 2457/98 שמן נ' מדינת ישראל, פ"ד נו (4) 289, 298 (2002); ע"פ 3071/01 מאירוב נ' מדינת ישראל (20.12.2006); ע"פ 7010/09 אבשלומוב נ' מדינת ישראל, בפסקה 39 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית (5.7.2012); ע"פ 5417/07 בונר נ' מדינת ישראל, בפסקה 26 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית (30.5.2013) (להלן: "עניין בונר")].

8. כפי שהטעימה ב"כ המאשימה בטיעוניה, אלמלא חל סעיף 300א במקרה דנן, היתה הנאשמת צפויה, בגין הרשעתה בשלוש עבירות הרצח, ככלל, לשלושה מאסרי עולם מצטברים, וזאת מכוח הכלל של

ענישה מצטברת - מלבד אם היתה נקבעת חפיפה, באופן חריג [על הכלל בדבר הצטברות עונשים, ראו למשל והשוו: ע"פ 1742/91 **פופר נ' מדינת ישראל**, פ"ד נא (5) 303, 289 (1997); ע"פ 9804/02 **שר נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 23, 26 לחוות דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) מ' חשין (21.4.2004); עניין **בונר**, בפסקה 27 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית; ע"פ 1119/11 **אבו סרחאן נ' מדינת ישראל**, בפסקה 76 לחוות דעתו של כב' השופט א' שהם (5.5.2015)]. זאת, בנוסף לעונש מאסר ממושך בפועל, בגין הרשעתה של הנאשמת גם בעבירה של ניסיון לרצח ובעבירה של פציעה בנסיבות מחמירות.

9. במקרה דנן, **בדין** הסכימו ב"כ הצדדים כי חל סעיף 300א(2) לחוק, דהיינו כי העבירות שבהן הורשעה הנאשמת נעברו "במצב שבו, בשל הפרעה נפשית חמורה... הוגבלה יכולתו[ה] של הנאשם[ת] במידה ניכרת, אך לא עד כדי חוסר יכולת של ממש כאמור בסעיף 34 ח - להימנע מעשיית המעשה".

10. כפי שציינה ב"כ המאשימה בטיעוניה, בפסיקה נקבע כי, **ככלל**, סעיף 300 **לחוק חל** באותם מקרים שבהם הנאשם מצוי כפסע ממצב שבו אינו נושא באחריות פלילית מחמת מחלת נפש. במילים אחרות, מדובר **במקרים גבוליים** שבהם הגיע הנאשם אל **ספו של סייג אי-שפיות** הדעת הקבוע בסעיף 34 לחוק, אך לא חצה אותו. הפסיקה מפרשת אפוא את **ההגבלה "הניכרת"** לעניין סעיף 300 לחוק, כניצבת **במרחק פסע בלבד מחוסר "יכולת של ממש" לעניין סעיף 34 לחוק**. בכך משתקפת **עמדתה המחמירה של הפסיקה ביחס לפרשנות הראויה של התנאים הקבועים בסעיף 300 לחוק** [ראו למשל: ע"פ 5951/98 **מליסה נ' מדינת ישראל**, פ"ד נד(3) 49, 57-58, 68 (2000); ע"פ 5266/05 **זלנצקי נ' מדינת ישראל**, בפסקאות 59-60 לחוות דעתה של כב' השופטת ע' ארבל (22.2.2007); ע"פ 10669/05 **מטטוב נ' היועץ המשפטי לממשלה**, בפסקה 14 לחוות דעתו של כב' השופט ע' פוגלמן (7.2.2008)].

11. עמדה מחמירה זו של הפסיקה נובעת בעיקר מערך היסוד של **קדושת החיים**, שאליו אתיחס גם להלן [על קדושת החיים, ראו למשל והשוו: ע"פ 7741/04 **פלוני נ' מדינת ישראל**, בפסקה 7 לחוות דעתו של כב' הנשיא א' ברק ובחוות דעתו של כב' המשנה לנשיא מ' חשין (2.5.2005); ע"פ 10416/07 **דולינסקי נ' מדינת ישראל**, בפסקה 14 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית (7.12.2009) (להלן: "**עניין דולינסקי**")]; ע"פ 4688/09 **ראב נ' מדינת ישראל**, בפסקאות ט"ז-כ"א ובפסקה כ"ה לחוות דעתו של כב' השופט (כתוארו אז) א' רובינשטיין (29.12.2009); עניין **בוריסוב**, בפסקה י"ב ובפסקאות כ"ג-כ"ד לחוות דעתו של כב' השופט רובינשטיין].

12. במקרה דנן, **בדין ובצדק** (צדק - תרתי משמע, ניתן לומר) הגיעו ב"כ הצדדים להסדר שלפיו הם עותרים במשותף כי בית המשפט ייזקק לסמכותו ולשיקול דעתו על פי סעיף 300 לחוק ויחרוג בעניינה של הנאשמת מעונשי מאסר עולם חובה, בגין הרשעתה בעבירות הרצח; והמחלוקת בין הצדדים היא אפוא בעניין מידת העונש הראוי, תוך שהצדדים הגיעו להסדר טווחים, שלפיו המאשימה עותרת להשית על הנאשמת 18 שנות מאסר בפועל, בעוד שההגנה חופשית בטיעוניה לעונש ומבקשת להסתפק בעונש קל יותר במידה רבה.

13. כמו כן, למעשה לא היתה מחלוקת בין הצדדים כי יש לראות בכל העבירות שבהן הורשעה הנאשמת בגדר "**אירוע אחד**" - שהתרחש באותו מועד ונכלל באישום אחד. עם זאת, יש לזכור כי, בפועל, אירוע זה כלל **ארבעה "מעשים"** - שלושה מעשי רצח וכן ניסיון לרצח (שהסתיים בפציעה בנסיבות מחמירות).

14. כידוע, **בעקבות תיקון 113 לחוק העונשין**, מקום שמיוחס לנאשם "אירוע" אחד, מלאכת הבניית הענישה היא למעשה **תלת-שלבית**:

בשלב הראשון, יש לקבוע מתחם עונש הולם לאירוע [ראו סעיף 40ג(א) לחוק; לענין הפרשנות של המונח "אירוע", ראו: ע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקאות 15-18 לחוות דעתו של כב' השופט ס' ג'ובראן (27.8.2014); ע"פ 4910/13 ג'אבר נ' מדינת ישראל (29.10.2014); ע"פ 4289/14 חנונה נ' מדינת ישראל (21.1.2015) - בענין הגדרת "אירוע" והגדרת "מעשה", כשכל אירוע יכול לכלול מספר מעשים, אשר אפשר כי יצדיקו גזירה של מספר עונשים, בגין כל מעשה בנפרד].

בשלב השני, יש לקבוע האם יש לחרוג ממתחם העונש ההולם, מאחד השיקולים הסטטוטוריים - אם לקולא בגין שיקולי שיקום ואם לחומרה בגין ההגנה על שלום הציבור (סעיפים 40ג(ב) סיפא, 40ד ו-40ה לחוק).

בשלב השלישי, אם אין לחרוג ממתחם העונש ההולם, יש לקבוע את העונש המתאים שיושת על הנאשם בתוך המתחם [ראו: סעיף 40ג(ב) רישא לחוק; ע"פ 911/14 פלוני נ' מדינת ישראל (4.11.2014)].

15. בהתאם לסעיף 40ב לחוק העונשין, **העיקרון המנחה** בענישה הוא **עקרון ההלימה**, דהיינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג ומידת העונש המוטל עליו.

16. **מתחם העונש ההולם** - בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, בקביעת מתחם העונש ההולם על בית המשפט להתחשב בעיקרון המנחה, הוא כאמור **עיקרון ההלימה**, ולשם כך, יתחשב בית המשפט **בפרמטרים הבאים: הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בו, נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40ט לחוק העונשין, **ומדיניות הענישה** הנהוגה [ראו, למשל: ע"פ 2918/13 דבס נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (18.7.2013); ע"פ 8641/12 סעד נ' מדינת ישראל, בפסקאות 18-29 לחוות דעתו של כב' השופט נ' סולברג (5.8.2013); ע"פ 4741/13 מדינת ישראל נ' נעאמנה, בפסקה 13 (10.6.2014)].

17. אם אין לחרוג ממתחם העונש ההולם, בהתאם לסעיף 40ג(ב) לחוק העונשין, בגזירת העונש המתאים לנאשם רשאי בית המשפט להתחשב בהתקיימות **נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.

כמו כן, רשאי בית המשפט להתחשב בשיקולי **הרתעה אישית** (סעיף 40י לחוק העונשין) **והרתעת הרבים** (סעיף 40יז לחוק), **ובלבד** שהעונש לא יחרוג ממתחם העונש ההולם.

18. **כאשר הצדדים הגיעו להסדר טיעון**, לאחר תיקון 113 לחוק העונשין, על בית המשפט לקבוע **תחילה** את **מתחם העונש ההולם** ואת **העונש בתוך המתחם** שהיו נקבעים **אלמלא הסדר הטיעון**, ולאחר מכן **להשוות** בין העונש בתוך המתחם ללא ההסדר לבין העונש המוסכם במסגרת הסדר הטיעון; **באותה דרך**, כאשר מדובר **בטווח ענישה מוסכם**, יש לקבוע תחילה את מתחם העונש ההולם ולאחר מכן לבחון אותו לעומת טווח הענישה המוסכם במסגרת הסדר הטיעון; אם ולאחר שטווח הענישה המוסכם יאושר, יש לקבוע את העונש המדויק בתוך הטווח המוסכם [ראו: ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל, בעיקר בפסקה 19 לחוות דעתו של כב' השופט ח' מלצר (4.12.2013); ע"פ 3856/13 גוני נ' מדינת ישראל, בעיקר

בפסקה 12 לחוות דעתה של כב' השופטת ע' ארבל (3.2.2014); ע"פ 9246/12 **חמאסה נ' מדינת ישראל** (24.3.2014); ע"פ 8820/14 **שחר נ' מדינת ישראל**, בפסקה 14 לפסק-דינו של כב' השופט א' שהם (17.5.2015).

הכול, בשים לב לפסיקה העקרונית המתייחסת לכיבוד הסדרי טיעון ככלל ולמקרים החריגים המצדיקים סטייה מהסדר טיעון [על כך ראו למשל: ע"פ 1958/98 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, פ"ד נז(1) 577, בעיקר בפסקה 24 לחוות דעתה של כב' השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש (2002); ע"פ 7757/11 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (13.2.2013)].

19. סקירת המקרים שבהם הורשעו הורים בהמתת ילדיהם מלמדת כי לרוב הורשעו ההורים בעבירה של הריגה, ובמקצת המקרים בעבירה של רצח ללא תחולת סעיף 300א לחוק (ולכן נדונו למאסר עולם); וככל הידוע, במקרה אחד נוסף הורשעה אם ברצח תוך תחולת סעיף 300א(א) לחוק, כמו במקרה שלפנינו: ע"פ 7215/06 הנ"ל בעניין **פלוגי**, שבו הועמד עונשה של אם, שרצחה במצב נפשי קשה את בנה בן השנה, על 15 שנות מאסר בפועל. חרף קווי שוני מסוימים בין מקרה זה למקרה דנן, שאליהם אתיחס בהמשך ושעל חלקם עמדו בצדק חבריי להרכב בחוות דעתם, קיימים קווי דמיון רבים בין שני המקרים. זאת, שכן גם שם דובר על אם צעירה שעברה ניצול מיני על ידי גברים, לרבות על ידי בן משפחה (אביה של המערערת דשם), והיתה שרויה במצב נפשי קשה, ולאורך זמן, בעת מאסרה התלוננה המערערת על שמיעת קולות פוקדניים ואובחנה כסכיזופרנית [כמו כן, **השוו** לע"פ 4147/06 **פלוגי נ' מדינת ישראל** (20.6.2007), שבו אושר, בדעת רוב, עונש בן 7 שנות מאסר בפועל שהושת על צעירה רווקה שהרתה לבן דודה ורצחה את ולדה **מתוך חשש לחייה**, אשר הורשעה בעבירה של רצח תוך תחולת סעיף 300א(ב) לחוק, בגין חריגה במידה מועטה מתחום הסבירות הנדרש לתחולת הסייג של כורח, ולא בנסיבות סעיף 300א(א) לחוק כמו במקרה דנן; כן ראו **והשוו**: ע"פ 5738/12 **טסגזש נ' מדינת ישראל** (10.3.2014), שבו אושר עונש בן 16 שנים בפועל על נאשם שסבל מהזיות שמיעה עם תוכן פוקדני, שהורשע ברצח אזרחית אריתראית, תוך תחולת סעיף 300א(א) לחוק (להלן: "עניין **טסגזש**").]

20. להשלמת התמונה יצוין כי במקרים שבהם הורשעו הורים שהמיתו את ילדיהם בעבירה של **הריגה** (ולא בעבירה של רצח), נגזרו עונשים שנעו בין 12 שנות מאסר בפועל לבין עונשים קלים של שנה-שנתיים בפועל במקרים חריגים ביותר.

כך, למשל, בע"פ 75/04 הנ"ל בעניין **פלוגי**, אושר עונש של 10 שנות מאסר בפועל על אם שסבלה מסכיזופרניה פרנואידית, שהרגה את תינוקה בן הארבעה וחצי חודשים על ידי השלכתו מהקומה השלישית; בתפ"ח (ת"א) 1075/08 **מדינת ישראל נ' קרוצקוב** (20.12.09) הושתו 12 שנות מאסר בפועל על אם שהרגה את בנה בן הארבע שנים על ידי הטבעתו, תוך כיבוד הסדר טיעון; ובעניין **בוריסוב** אושר עונש בן 8 שנות מאסר בפועל שנגזר על אם שהורשעה בעבירה של **הריגה**, בגין המתת בנה בן ה-4.5 שנים על רקע מצוקה נפשית [וראו הסקירה המלאה של המקרים אשר בפסקאות ט"ו-כ"א בחוות דעתו של כב' השופט רובינשטיין בעניין **בוריסוב**; כמו כן, **השוו** לעניין **דולינסקי**, שבו הועמד עונשו של נאשם שהרג את **חברו**, כשהנאשם היה במצב פסיכוטי פרנואידלי, על 13 שנים בפועל].

21. בעניין **טסגזש** הטעים כב' השופט י' דנציגר (בפסקה 13), כי לעניין סעיף 300א(א) לחוק, "מידת ההפחתה בעונש תלויה ב'עוצמת' מצבו הנפשי של המערער. זוהי בעיקרה שאלה שבדרגה. ככל שמצבו

הנפשי הפחית במידה רבה יותר את יכולתו של המערער להבין את אשר הוא עושה או את הפסול שבמעשהו...או להימנע מעשיית המעשה... כך תתקיים הצדקה להקלה משמעותית יותר בעונשו [ראו למשל: ע"פ 2406/09 אלבו נ' מדינת ישראל, פסקה 34 (15.9.2014)]; וראו גם: עניין דולינסקי, בפסקאות 12-11 לחוות דעתו של כב' השופט י' עמית).

22. **במקרה דנן, לדידי, מתחם העונש ההולם נע בין 12 ל-18 שנות מאסר** בפועל. זאת, בהתחשב בראש ובראשונה בעקרון ההלימה ובשים לב למדיניות הענישה הנוהגת והראויה וכן לנסיבות ביצוע העבירות, דהיינו, **מן הצד האחד**, בהתחשב בערך של **קדושת החיים** ובפגיעה האנושה בו ביחס למספר קורבנות - בשלושת מעשי הרצח האכזריים והמזעזעים של שלושה מבין ארבעת ילדי הנאשמת, כשאך בנס ניצלה בתה שאמס מהניסיון של הנאשמת לרצוח גם אותה, לאחר התכנון שקדם לביצוע העבירות; **ומן הצד האחר**, בהתחשב **בהפרעה הנפשית הקשה והחמורה** שממנה סבלה הנאשמת בעת ביצוע העבירות **ובהגבלה הניכרת עד מאד** של יכולת הנאשמת להימנע מעשיית מעשי הרצח וניסיון הרצח, תוך "קבלת הוראות מהקול הדמיוני אותו שמעה" ותוך קרבה רבה לסייג של אי-שפיות הדעת, וכן בהתחשב בסיבות **ובמניע האלטרואיסטי** של הנאשמת (**בעיני רוחה**) לביצוע העבירות, קרי "על מנת להצילם מגורל אכזר של אונס והתעללות קשה" (שני הציטוטים דלעיל הם מתוך סעיף 3 לעובדות כתב האישום המתוקן).

23. בנסיבות המקרה דנן, אין מקום לחרוג ממתחם העונש ההולם, לא לקולא משיקולי שיקום ואף לא לחומרה, למרות הצורך להגן על שלום הציבור מפני הנאשמת, שעליו אעמוד להלן, וזאת בשים לב למכלול הנסיבות ולהעדר עבר פלילי לנאשמת וכן להעדר חוות דעת מקצועית בדבר הצורך לחרוג לחומרה ממתחם העונש ההולם לשם הגנה על שלום הציבור (ראו סעיף 40 סיפא לחוק).

24. מכאן שהסדר הטיעון בעניין טווחי הענישה, שאליו הגיעו הצדדים - הינו בעיני סביר בנסיבות העניין.

25. אשר לעונש המתאים והראוי בנסיבות הכוללות, בתוך המתחם דלעיל, למעשה, **לגישתי, עתירת המאשימה** לעונש היא **ברף העליון של מתחם העונש ההולם, וגם לדידי היא מחמירה מדי**, וזאת בשים לב לנסיבות הבאות, שאינן קשורות בביצוע העבירות, שמן הראוי להתחשב בהן לקולא (ראו גם סעיף 40א לחוק): הפגיעה של העונש בנאשמת, בשל גילה הצעיר, ובמשפחתה, אף לאור תוכן העדות של בעלה; נטילת האחריות של הנאשמת על מעשיה, הודאתה בחקירתה ובמשפטה, ושיתוף הפעולה שלה עם רשויות אכיפת החוק; עברה הנקי של הנאשמת; העובדה שאינה שנויה במחלוקת בדבר היותה של הנאשמת אם מסורה לילדיה ולבני משפחתה, עד למעשים המחרידים שבגינם הורשעה; נסיבות חייה הקשות של הנאשמת

26. לעומת זאת, לעניות דעתי ובכל הכבוד, **התוצאה העונשית שאליה הגיעו חבריי להרכב היא מקלה מדי בעיניי**, ולדידי אין להסתפק במקרה שלפנינו ברף התחתון של מתחם העונש ההולם. זאת, בשים לב בראש ובראשונה לעקרון ההלימה, במיוחד לנוכח **מספר הקורבנות, הצטברות מעשי העבירות** ויתר הנסיבות המחמירות של העבירות, וכן בשים לב **לצורך להגן על שלום הציבור** ועל קורבנות פוטנציאליים מפני הנאשמת, **ובעיקר להגן על בתה שאמס (ילידת 2010)**, שכאמור ניצלה בנס מניסיונה של הנאשמת לרצוח גם אותה, לפחות עד ששאמס תתבגר (כפי שאטעים להלן), ובמידה מועטה בהתחשב גם בשיקולים של הרתעה אישית ושל הרתעת הרבים, במסגרת מתחם העונש ההולם (סעיפים 40-40א לחוק) - חרף חילוקי הדעות והספקות שהובעו בספרות ובפסיקה לגבי האפקטיביות והרלוונטיות של שיקולי ההרתעה בעבירות דומות שבוצעו על רקע נפשי וממניעים דומים (לענין חילוקי הדעות האמורים, ראו למשל והשוו:

ע"פ 219/68 סנדרוביץ נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כב(2) 286 (1968); עניין בוריסוב, בפסקאות י"ג-ט"ו לחוות דעתו של כב' השופט א' רובינשטיין).

27. לעניין החשש לשלום הציבור מפני הנאשמת, אוסיף כי לדידי בצדק הדגישה ב"כ המאשימה בטיעוניה את המסוכנות של הנאשמת, תוך שהטעימה כי "המעשים שביצעה מעידים על כך...".

למעשה, **הנאשמת סבלה משמיעת קולות פוקדניים** עוד בתקופה שקדמה לביצוע העבירות (ובגין כך היא נלקחה על ידי בני משפחתה אל שייח' בחברון, במקום לטיפול נפשי כפי שהתבקש), וכאמור עובר לביצוע העבירות ואף זמן ניכר לאחר ביצוע העבירות, במהלך תקופת מעצרה (ראו, למשל, בעמ' 12 לחוות הדעת של ד"ר פאינה בר ושל ד"ר מרינה קופצ'יק (ת/47), שבה צוין כי "...כאשר הוכנסה חולה נוספת לחדר, נשכבה לישון ונחרה ללא הרף, אחלאס הגיבה על כך בתוקפנות... ודיווחה לצוות על כך ששומעת קול שאומר לה 'אם זה מפריע לך, תחנקי אותה' ונראתה בחרדה" - ההדגשות הוספו ואינן במקור).

מומחה ההגנה פרופ' עמיחי לוי ציין, בעמ' 15-16 לחוות דעתו [נ/1(א)], **בהתייחסו לשאלה האם הנאשמת מסוכנת כעת לעצמה/לזולת, כי כעת הנאשמת איננה חייבת באשפוז פסיכיאטרי או בכליאה וזאת בתנאים מספר - כי תמשיך להיות מטופלת באופן קבוע וממושך בטיפול נוגד פסיכוזה ובטיפול נוגד דיכאון, שתהיה השגחה/הקפדה על מתן התרופות, שתשהה במקום שאיננו סמוך לביתה, שתושגח היטב על ידי משפחה/קרובים בהתנהלותה היומיומית, שיהיה פסיכיאטר אחראי שיחליט בדבר התרופות, יבדוק מדי פעם את מצבה, יקבל דיווחים שוטפים מהמשגיחים עליה וינפיק דיווח חודשי לרשות שתיקבע.**

על כן, הגם שמצבה הנפשי של הנאשמת השתפר בעקבות הטיפול שניתן לה והיא אינה זקוקה כיום לאשפוז פסיכיאטרי, למרבה הצער אין לדעת אם הנאשמת לא תשוב לשמוע קולות פוקדניים גם לאחר סיום ריצוי עונשה, במיוחד אם לא תתמיד בנטילת הטיפול התרופתי ולא תושגח כראוי; ויש להגן אפוא על שלום הציבור - ובמיוחד על בתי הקטינה שאמס - מפניה של הנאשמת, לפחות לתקופה ממושכת, למצער עד להתבגרותה של שאמס (שהיא כאמור ילידת 2010).

28. בסופו של דבר, לאחר התלבטות לא קלה ובלב כבד, סבורני כי נקודת האיזון הראויה, **בשקלול של מכלול הנסיבות ושל כל השיקולים הרלוונטיים** במקרה טראגי זה, היא באמצע מתחם העונש ההולם (שהוא, כאמור, לגישתי - בין 12 ל-18 שנים בפועל).

במילים אחרות, לדידי, העונש שמן הראוי להשית על הנאשמת צריך להיות זהה (או קרוב מאד) לעונש בן 15 שנות מאסר בפועל שהועמד בעניינה של המערערת בע"פ 7215/06 הנ"ל בעניין **פלונית, כשמחד גיסא, מספר הקורבנות במקרה דנן הוא רב יותר (שלושה-ארבעה כאן, לעומת קורבן אחד שם) ומסוכנותה הפוטנציאלית של הנאשמת היא ממשית יותר מזו של המערערת דשם; אך מאידך גיסא, מצבה הנפשי של הנאשמת בעת ביצוע העבירות היה קשה יותר מזה של המערערת והמניעים והסיבות למעשים היו שונים וקשים יותר בעניינה של הנאשמת מאלה שהיו בעניין המערערת, כפי שבצדק ציינו חברי להרכב בחוות דעתם.**

29. סוף דבר, לו דעתי היתה נשמעת, הייתי מציע להשית על הנאשמת **15 שנות מאסר בפועל, שמניין מיום מעצרה - לצד מאסר מותנה בן שנתיים למשך שלוש שנים מיום שחרורה מהמאסר לבל תעבור שוב עבירת אלימות שהיא פשע.**

אשר על כן, הוחלט ברוב דעות כי המערערת תישא בעונש של 12 שנות מאסר בפועל מיום מעצרה-
19.9.12.

כמו כן, אנו דנים את הנאשמת לשתי שנות מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום השחרור שלא תעבור
עבירת אלימות מסוג פשע.

זכות ערעור תוך 45 יום.

ניתן בתאריך 31 במאי 2015, במעמד הצדדים ובאי כוחם.